

HOITOTYÖN UUTISET

Teema:

Hoitotyön tutkimus ja hankkeet

Hoitotyön uutiset 4/2023

Hyvää Joulun ja Uuden Vuoden odotusta!

Satasairaalan kliinisen hoitotyön asiantuntijat toimittavat 4 kertaa vuodessa Hoitotyön Uutisia. Uutisissa esitellään hoitotyön ja palvelun laadun kehittämiseksi tuotettuja toimintamalleja hoitotyön hyvistä käytännöistä ja näyttöön perustuvasta toiminnasta hyvinvointialueella.

Hoitotyön uutisten teemana on tällä kertaa hoitotyön tutkimus ja hankkeet. Hyvinvointialueen aloitettua toimintansa on monia toimintoja pitänyt yhtenäistää ja koota, jotta toimimme koko hyvinvointialueella yhtenäisesti potilaiden ja asiakkaiden parhaaksi. Olemme keränneet uutisiin laajasti erilaisia esimerkkejä hoitotyön yhteistyön kehittämisestä.

Seuraavan kerran Hoitotyön uutiset ilmestyy helmikuussa 2024. Uutisten teemana on Yhteistyö kolmannen sektorin kanssa hyvinvointialueella (Mitä yhteistyötä on?). Jos sinulla on mielessäsi aihe, josta haluaisit kirjoittaa tai tietää lisää, niin ole yhteydessä kliinisen hoitotyön asiantuntijoihin.

Me toivotamme kaikille rauhallista ja mukavaa joulunaikaa!

Päivi Lönnberg, kliinisen hoitotyön asiantuntija
Johanna Hakala, kliinisen hoitotyön asiantuntija
Minna Mantere, kliinisen fysioterapian asiantuntija
Janni Österlund, kliinisen hoitotyön asiantuntija
Esa Vastamaa, kliinisen hoitotyön asiantuntija

Hoitotyön uutiset 4/2023

Sisällys

Hyvää Joulun ja Uuden Vuoden odotusta!	2
Hoitotieteellisen tutkimuksen ja koulutuksen tukeminen Satakunnassa	4
Neljä hoitotieteen kehittämisprojektia akateemisten harjoitteluiden tuloksina.....	5
Vauva- ja perhemyönteisyystyö on vakiintumassa osaksi hyvinvointialueen perheiden palveluiden toimintakulttuuria	6
Kuntoutuksen ja jalkaterveyden tutkimus hoitotieteessä	7
Peloton Synnytys -hanke	8
Maksuttomasti ehkäisyvälineitä kaikille alle 25-vuotiaille	9
Liikkuvat palvelut – kehittäminen Satakunnassa	10
Kulttuurireseptillä voimavaroja ja elämyksiä	11
Itsemurhia voidaan ehkäistä monin tavoin	12

Hoitotyön uutiset 4/2023

Hoitotieteellisen tutkimuksen ja koulutuksen tukeminen Satakunnassa

Teksti: Kati Kannisto, ylihoitaja, SataDiag Laboratoriot, Diagnostiset ja kliiniset tukipalvelut; Marita Koivunen, hoitotyön professiojohtaja, Hyvinvointialueen hallinto; Anne Kuusisto, post doc -tutkija, suunnittelija, TKIO-yksikkö ja Minna Stolt, professori, Turun yliopisto ja Satakunnan hyvinvointialue.

Potilaiden hyvä hoitaminen ja laadukas asiakaspalvelu vaativat tuekseen tutkimusta, mutta tutkimusta ei voida tehdä ilman tukea. Hoitotieteellinen tutkimus on Satakunnan hyvinvointialueella vilkasta, ja tuemme tutkimusta monin eri tavoin.

Meillä Satakunnassa työskentelee [Turun yliopiston](#) hoitotieteen professori Minna Stolt, jonka vastuualueena on Satakunnan alueen hoitotieteellinen tutkimus ja koulutus yhteistyössä hyvinvointialueen hoitotyön professiojohtajan kanssa. Professuurin myötä vahvistamme hoitotieteellistä koulutusta, väitöskirjatutkijoiden ohjausta ja hakeutumista post doc -ohjelmaan. Kokoontumme Satakunnan hoitotieteen tutkijoiden ja tutkimuksesta kiinnostuneiden kesken säännöllisesti professorin johdolla. Lisätietoa hoitotieteen tutkijatapaamisista saat [Satainnon](#) nettisivuilta. Tutkijoiden tapaamisissa järjestämme myös artikkelivinkkauksia yhteistyössä [Hoitotieteiden tutkimusseura HTTS ry:n](#) Satakunnan aluetoimikunnan kanssa. Satakunnan hyvinvointialueella on käytössä terveystieteille suunnattua valtion tutkimusrahoitusta, josta myös hoitotieteilijät voivat hakea rahoitusta tutkimukselleen.

Satakunnassa voi opiskella hoitotieteen aineopinnot (35 op) omassa opintoryhmässä. Toteutamme opinnot yhteistyössä Turun yliopiston avoimen yliopiston kanssa ja opintoja koordinoi ylihoitaja Kati Kannisto. Tapaamme opiskelijoiden kanssa säännöllisesti ja perehdymme muun muassa hoitotieteelliseen tutkimustietoon ja sen tekemiseen. Tarkoituksenamme on tehdä hoitotieteellistä tutkimusta tutuksi ja näkyväksi ja hyödyntää sitä käytännössä.

Mahdollistamme terveystieteiden maisteriopiskelijoiden akateemisten harjoittelujaksojen toteutumisen Satakunnan hyvinvointialueella tarjoamalla klinisen käytännön tarpeesta lähteviä projekteja sekä mahdollisuuden tutustua hoitotyön johtajien ja asiantuntijoiden tehtäviin. Tuemme tutkimustiedon hyödyntämistä käytännössä klinisen hoitotyön asiantuntijoiden vetämillä tutkimuskluubeilla ja Ajankohtaista hoitotyössä -iltapäivillä, yhteistyöllä Hoitotyön tutkimussäätiön ([Hotus](#)) ja JBI:n kanssa sekä järjestämällä 16.4.2024 [Satakunnan hoitotieteen-symposiumin](#). Satakunnan hyvinvointialue on mukana vuosittaisessa [Satahyvää-päivän](#) järjestelyissä, jossa myös hoitotieteellinen tutkimus on vahvasti esillä.

Hoitotieteellisen tutkimuksen tarkoituksena on vahvistaa monialaista tutkimustiedon tuottamista ja hyödyntämistä sekä edistää tutkijoiden urakehitystä hyvinvointialueellamme. Olemassa olevien tukirakenteiden ja akateemisen kumppanuuden myötä rohkaisemme hoitotieteellisestä tutkimuksesta ja koulutuksesta kiinnostuneita ottamaan yhteyttä!

Hoitotyön uutiset 4/2023

Neljä hoitotieteen kehittämishanketta akateemisten harjoitteluiden tuloksina

Teksti ja kuva: Noora Hannuksela, sh, TtM-opiskelija, Heli Sipari, sh, TtM-opiskelija, Minna Vataja, sh, TtM-opiskelija, Veera Finardi, sh, TtM-opiskelija, Turun yliopisto.

Olemme neljä terveystieteiden opiskelijaa Turun yliopiston Hoitotieteen laitokselta. Osana harjoitteluamme toteutimme hoitotyön asiantuntijuutta edistävät projektit Satakunnan hyvinvointialueella.

"Projektina toteutin kartoittavan kirjallisuuskatsauksen hoidon jatkuvuuden merkityksestä asiakkaiden näkökulmasta. Tulosten valossa saumattomalla hoidon jatkuvuudella on asiakkaille monia hyötyjä. Jatkuvuutta näyttäisi kuitenkin heikentävän muun muassa eriävät potilastietojärjestelmät ja epäselvät hoitosuunnitelmat.", kertoo Noora.

Helin projekti on dataan perustuva rekisteritutkimus: "Projektinani teen dataan perustuvaa rekisteritutkimusta tiedon toissijaisesta käytöstä eli analysoin Satasairaalan yhden hoito-osaston vuosien 2021 ja 2022 hoitotyön tarve- ja toimintoluokitusten kirjausten esiintyvyyttä sekä mahdollista muutosta. Tavoitteenani on tuottaa tietoa rakenteisesta kirjaamisesta, jotta osasto voi edelleen kehittää sitä jatkossa."

"Projektina teen dataan perustuvaa rekisteritutkimusta palliatiivisen hoidon ennakoivasta hoitosuunnitelmasta ja palliatiivisten potilaiden erikoissairaanhoidon päivystyskäynneistä Satakunnan hyvinvointialueella. Alustavien tulosten mukaan palliatiivisten hoitosuunnitelmien kirjaamisen jalkauttaminen käytäntöön on onnistunut. Toisaalta yhtenäisiä kirjaamiskäytänteitä tulisi implementoida vielä entistä tehokkaammin", Minna kertoo.

Veeran projektin tarkoituksena on kartoittaa Satakunnan hyvinvointialueen perustason hoito-osastojen opiskelijaohjauksen nykytilaa: "Projektinani kartoitan opiskelijaohjaajien ohjausosaamisen kehittämisen ja tukemisen tarpeita, sekä heidän valmiuksiansa toimia opiskelijaohjaajana. Projektin tavoitteena on tuottaa tietoa, jonka avulla voidaan suunnitella tarpeita vastaavaa ohjaajakoulutusta ja tarjota laadukasta opiskelijaohjaamista hyvinvointialueella."

Hoitotyön uutiset 4/2023

Vauva- ja perhemyönteisyystyö on vakiintumassa osaksi hyvinvointialueen perheiden palveluiden toimintakulttuuria

Teksti ja kuva: Merete Willis, kättilö/projektisuunnittelija, Suvi Kyyrö, kättilö/projektisuunnittelija, Satavamy-osahanke/Tulsote 2-hanke

Kansainvälisen vauvamyönteisyysohjelman ytimessä on vastasyntyneen ja äidin optimaalinen ensipäivien tutustumisvaiheen suojeleminen sekä yhteistyön mahdollistaminen ja koko perheen tukeminen tämän saavuttamiseksi – koko vauvavuoden ajan. Synnytysairaalan ja peruspalveluiden tehtävänä on varmistaa, että imeväisikäisten parissa toimivat terveydenhuollon ammattilaisten tieto/taidot ja organisaatioiden hoitokäytännöt täyttävät vauvamyönteisyyteen liittyvät näyttöön perustuvat kriteerit edellisen mahdollistamiseksi.

Tämän syksyn Satavamy-hankkeen vanhempien kokemus-kyselyssä ilmeni, että vaikka suurin osa asiakkaista on tyytyväisiä saamansa ohjaukseen, monet vanhemmat kokevat, etteivät saa riittävästi ohjausta tai konkreettista apua imetysongelmiinsa. Vauvamyönteisyyden aihepiiri mm. imetys, varhainen vuorovaikutus, vanhemmuus on vahva osa suomalaista äitiyshuoltoa, mutta silti vauvamyönteisyysohjelman mukainen kehittämistyö on edelleen tarpeen.

Satasairaalan vauvamyönteisyysprosessin vanavedessä vuosina 2021-2023 käynnistynyt Tulsote 2:n Satavamy-osahankkeen tavoitteena oli vauva- ja perhemyönteisyysohjelman jalkauttaminen peruspalveluihin. Hankkeen tuottama Satakunnan vauva- ja perhemyönteisyysohjelma on imeväisikäisten perheiden parissa toimivien terveydenhuollon ammattilaisten toimintamalli perheiden yhteisen alkutaipaleen tukemiseksi – ruokintatavasta riippumatta. Muina hankkeen tuloksina ovat mm. imetysneuvola-toiminnan aloittaminen kahteen perhekeskukseen, hyvinvointialueen yhteinen jokavuotinen Satavamy-seminaari, vauva- ja perhemyönteiset koulutukset eri ammattiryhmille ja on saatu kuusi uutta imetyskouluttajaa hyvinvointialueelle.

Satavamy-hanke päättyy kuluvan vuoden lopussa. Työ jatkuu hyvinvointialueen omana toimeenpanona, siltä osin kuin se suunnitellaan. Keväällä 2024 on Satasairaalan uudelleenauditointi ja tavoitteena tulevaisuudessa myös sertifiointia hyvinvointialueena. Terveyden- ja hyvinvointilaitoksen vauvamyönteisyyden kansallinen kehittämisryhmä edistää Suomen synnytysairaaloitten auditointeja ja sertifiointeja osana lasten ja perheiden palveluiden kokonaisuutta. Kehittämisryhmän tavoitteena on varmistaa ja vahvistaa alueellisesti yhdenvertainen ja vaikuttava tuki yhteistoiminta- ja hyvinvointialueiden vauvamyönteisyystoiminnalle yhdessä alueiden asiantuntijoiden kanssa. Myös Satakunnan hyvinvointialueelta on nimetty edustaja THL:n vauvamyönteisyyden kansalliseen kehittämisryhmään.

Hoitotyön uutiset 4/2023

Kuntoutuksen ja jalkaterveyden tutkimus hoitotieteessä

Teksti ja kuva: Minna Stolt, professori (ma.), TtT, jalkaterapeutti (AMK), hoitotieteen laitos, Turun yliopisto ja Satakunnan hyvinvointialue, minna.stolt@utu.fi

Kuntoutuksen ja jalkaterveyden hoitotieteellinen tutkimus kohdentuu potilaiden toiminnallisen terveyden, hoidon tai kuntoutuksen laadun ja potilaiden kokemusten arviointiin. Potilaiden näkökulman lisäksi terveysalan ammattilaisten osaaminen ja sen arviointi ovat tutkimusalueen keskeisiä kohteita. Kuntoutuksen ja jalkaterveyden tutkimuksella pyritään kehittämään kuntoutuksen tai hoidon laatua sekä tuottamaan uusia menetelmiä mitata tai keinoja edistää potilaiden kuntoutumista erityisesti alaraajaterveyden näkökulmasta.

Kuntoutuksen ja jalkaterveyden tutkimuksessa on tuotettu tietoa ikääntyneiden ja reumatauteja sairastavien potilaiden jalkaterveydestä, hoitotyöntekijöiden osaamisesta potilaiden jalkaterveyden hoidossa sekä kehitetty menetelmiä edistää hoitotyöntekijöiden jalkaterveyttä osana työhyvinvointia. Tutkimus on tuottanut myös kliiniseen käytäntöön jalkaterveyden arviointimittarin, jota voidaan hyödyntää sekä objektiiviseen että subjektiiviseen jalkaterveyden tilan selvittämiseen.

Uudet tutkimusavaukset tällä alueella kohdistuvat MS-tautia tai syöpää sairastaviin potilaisiin ja hoitotyöntekijöihin. Yhteistyössä Neuroliiton kanssa kerätään aineisto MS-tautia sairastavien potilaiden jalkaterveydestä sekä selvitetään miten nykyiset kuntoutuspalvelut edistävät MS-tautia sairastavien potilaiden jalkaterveyttä ja fyysistä aktiivisuutta. Tutkimuksessa haastatellaan MS-tautia sairastavia henkilöitä ja selvitetään heidän kokemuksiaan alaraajaterveyden arvioinnista, hoidosta ja kuntoutuksesta. Myöhemmin kerätään valtakunnallinen kyselyaineisto MS-tautia sairastavien henkilöiden jalkaterveydestä ja fyysisestä aktiivisuudesta.

Syöpää sairastavien potilaiden kokemuksia jalkaterveydestään syöpähoitojen aikana on vähän tutkittu. Näitä kokemuksia tullaan selvittämään ensin aikaisemman tutkimuksen pohjalta ja myöhemmin suoraan syöpää sairastavilta potilailta. Vaikka jalkaterveydellä ei ole suoraa yhteyttä syövän hoidon ennusteeseen, on silti tärkeää pyrkiä edistämään syöpää sairastavien henkilöiden hyvinvointia kokonaisvaltaisesti, jossa jalkaterveys on yksi osatekijä.

Hoitotyöntekijöiden toiminnallista terveyttä ja alaraajaterveyttä ja näiden yhteyttä työhyvinvointiin arvioidaan kysely- ja haastattelututkimuksilla. Tutkimus kohdentuu Satakunnan hyvinvointialueen eri toimialoille. Tavoitteena on kerätä tietoa, jota voidaan hyödyntää alaraajaterveyttä edistävän työhyvinvointi-intervention pohjana.

Kaikkiaan tutkimuskokonaisuuden tavoitteena on edistää potilaiden terveyttä ja kehittää hoidon ja kuntoutuksen laatua vastaamaan potilaiden tarpeita. Tutkimusta tehdään pääsääntöisesti Satakunnan hyvinvointialueella ja sen lisäksi yhteistyö on aktiivista alueen oppilaitosten, VARHA:n ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Myös uudet tutkimusavaukset ja uudet yhteistyötahot toivotetaan tervetulleeksi tutkimuskokonaisuuteen mukaan.

Hoitotyön uutiset 4/2023

Peloton Synnytys -hanke

Teksti ja kuva: Päivi Polvi, kättilö/hankekoordinaattori, synnytysten- ja naistentautien toimialue

Käynnistimme Peloton Synnytys -hankkeen Satasairaalan synnytysyksikössä synnytyskokemusasioiden kehittämistoimintaa ajatellen. Hankkeen nimi tulee Ruotsissa kehitetyin ”Föda utan rädsla” -menetelmän mukaisesti. Menetelmän käyttöä voimme hyödyntää synnytysvalmennuksessa sekä synnytyksen aikana. Menetelmä tarjoaa meille ammattilaisille sekä perheille käyttöön neljä työkalua, joita käyttämällä synnytyksen aikana mahdollistamme synnyttäjälle emotionaalista turvaa, apukeinoja selviytyä kivusta parhaalla mahdollisella tavalla sekä ymmärrystä kivun fysiologiasta.

Peloton Synnytys -menetelmäkoulutus toteutettiin syyskuussa 2023. Koulutukseen osallistuivat lähes kaikki meidän hyvinvointialueemme terveydenhuollon ammattilaiset, jotka hoitavat raskaana olevia sekä synnyttäviä äitejä ja perheitä. Lisäksi hyvinvointialueellemme koulutettiin 20 Peloton synnytys -menetelmän kouluttajaa, joiden tehtävänä on jalkauttaa menetelmän käyttöönotto seuraavien vuosien aikana. Jalkauttamista suunnittelee hankekoordinaattori. Tarkoitus on tuoda menetelmä perheiden sekä ammattilaisten käyttöön mahdollisimman laajasti. Menetelmään liittyvä koulutus ja sen implementointi osaksi hoitokäytäntöjämme antaa meille mahdollisuuden sertifioitua viralliseksi menetelmän mukaiseksi synnytysyksiköksi ensimmäisenä Suomessa. Ruotsissa tämän SAFE-sertifikaatin (Stress And Fear Evaluation -hoitotyönmalli) omaavia sairaaloita on useampi.

Toivomme, että jatkossa turvaamme paremmin synnyttäjillemme hyvän synnytyskokemuksen, mikä edesauttaa äidin ja vauvan kiintymyssuhteen kehittymistä ja lisää äidin jaksamista. Kouluttamalla ammattilaisia lisäämme heidän kykyään tukea raskaana olevaa naista luottamaan omaan kehoonsa. Koulutuksen avulla yhteistyömme perhekeskusten neuvoloiden kanssa vahvistuu ja yhteistyörakenteet muodostuvat. Lisäksi henkilökuntamme osaamisen kehittämisellä on tärkeä rooli asiakaslähtöisyyden parantamisessa sekä työhyvinvoinnin lisäämisessä.

Hoitotyön uutiset 4/2023

Maksuttomasti ehkäisyvälineitä kaikille alle 25-vuotiaille

Teksti ja kuva: Anna-Maija Heikkilä, Hankekoordinaattori, Maksuttoman ehkäisyn kokeilu, Tulevaisuuden sote-keskus hanke, TKIO yksikkö

Alle 20-vuotiaille maksuton ehkäisyä on suositeltu jo vuosia mm. kahdessa seksuaali- ja lisääntymisterveyden toimintaohjelmassa. Raskauden keskeytysten määrä on ollut laskussa 2000-luvulla, mutta eniten keskeytyksiä tehdään juuri 20–24-vuotiaille nuorille. Kuitenkaan harva kunta Suomessa on lähtenyt tarjoamaan maksutonta ehkäisyä nuorille. Nyt osana Tulevaisuuden sote-keskus hanketta kuitenkin päästiin Satakunnassa toteuttamaan laaja raskauden ehkäisy maksutta, kun Maksuttoman ehkäisyn kokeilu-osahanke käynnistyi syksyllä 2022. Joulukuusta 2022 alkaen kokeilun avulla myös ne kunnat, joissa ei ollut aiemmin tarjolla maksuttomasti ehkäisyvälineitä tai ne olivat esimerkiksi tarjolla vain alle 20-vuotiaille, pääsivät laajentamaan maksuttomuutta koskemaan kaikkia raskauden ja seksitautien ehkäisyvälineitä: pillerit, kapselit, renkaat, laastarit, kierukat ja kondomit. Nyt myös pojat on huomioitu kondomien jakelussa.

Alkuun joissain toimintayksiköissä nähtiin jopa asiakasryntäystä ensimmäisinä kuukausina, kun asia tavoitti nuoret sekä heidän vanhempansa. Toisaalta jo laajan maksuttoman ehkäisyn tarjonnot pystyivät lisäämään joitain ehkäisyvalmisteita aiempaan tarjontansa. Osahankkeen nimestä huolimatta tärkeänä tavoitteena on ollut kehittää ehkäisypalveluiden yhdenmukaisuutta, saatavuutta, tavoitettavuutta sekä vahvistaa myös ammattilaisten osaamista.

Nuoret ovat ottaneet maksuttomasti saatavat ehkäisyvälineet innolla vastaan Satakunnassa – osalle on saattanut olla kustantajana aiemmin vanhemmat. Kenenkään ei tarvitse ainakaan huolehtia, miten rahat riittävät ehkäisyyn, joka on kuitenkin osa seksuaaliterveyttä. Hankkeen päättyessä nyt vuodenvaihteessa jäädään odottamaan päätöstä, miten meidän hyvinvointialueella maksuttoman ehkäisyn käy.

Hoitotyön uutiset 4/2023

Liikkuvat palvelut – kehittäminen Satakunnassa

Teksti ja kuva: Heikki Lampinen, hankekoordinaattori (RRP), Strategia ja järjestäminen, (ensihoidon kenttäjohtaja, Sairaala- ja erityispalvelut, Ensihoito)

Satakunnassa on kehitetty liikkuvia palveluita vuodesta 2014. Kehittäminen on lähtenyt liikkeelle keskittymällä ikääntyneiden päivystysaikaisten ongelmien ratkaisuun. Meillä on haluttu hakea ratkaisuja ikääntyneiden tarpeettomien päivystyskäyntien välttämiseen. Tavoitteena on ollut laadukkaan, sairaalatasoisen hoidon vieminen potilaan luo.

Keskeistä kehittämisessä on ollut ennen hyvinvointialueelle siirtymistä eri organisaatioiden yhteisymmärrys ja sen kautta yhteistyössä haetut ongelman ratkaisukeinot. Keskeiset yhteistyö organisaatiot ovat olleet Porin perusturva, Satasairaala ja Satakunnan pelastuslaitos. Kehittämistyötä on tehty hankkeiden (TulSote, RRP) ja substanssin kanssa yhteistyössä. Kehitettyjä ja juurrutettuja palvelumalleja ovat mm. Akuutti kotikeskus, Combilanssi® ja Satakunnan tilanne- ja koordinaatiokeskus Satatike.

Kehittäminen on pohjautunut vahvasti yhteistyöhön, eri ammattilaisten toistensa väliseen arvostukseen ja yhteiseen tavoitteeseen. Esimerkkinä yhdessä kehitetty Combilanssin palvelumalli. Palvelumalli perustuu terveydenhuollon sisäiseen synergiaan. Samassa liikkuvassa yksikössä on yhdistetty meidän kaksi olemassa ollutta ammattiryhmää, ensihoito ja geriatrinen osaaminen. Palvelumalli on antanut ammatillista lisäarvoa molemmille ammattiryhmille ja tämä kumuloituu potilaan parhaaksi.

Kehittämisen tavoitteena on Liikkuvat palvelut- kokonaisuus Satakunnan hyvinvointialueelle. Kokonaisuus rakentuu Liikkuvista ajanvarauksellisista palveluista ja Liikkuvista päivystyksellisistä palveluista. Oleellista on järjestelmä, joka tietää reaaliaikaisesti kansalaisten palvelutarpeen ja saman aikaisesti käytettävissä olevat ammattilaisten resurssit. Liikkuvien palveluiden ammattilaisten työturvallisuutta ei voi koskaan liikaa korostaa. Tavoittelemme tämän osalta järjestelmää joka tarvittaessa voi nopeasti reagoida kentällä tapahtuvissa ongelma- ja uhkatilanteissa. Tämän osalta keskeistä on Satakunnan tilanne- ja koordinaatiokeskuksen jatkokehittäminen.

Kehittäjänä olen ylpeä meidän ammattilaisista. Uudet palvelumallit on otettu omaksi ja joukkuehenki on vahvaa. Meidän pitää vaalia arkea, tehdä perusasiat joka päivä oikein ja antaa mahdollisuus tulla kuulluksi. Me voimme olla aidosti ylpeitä Satakunnan hyvinvointialueella kehitetyistä liikkuvista palveluista, mutta itsestään selvyys ei ole. Työ on tehty joukkueena ja tätä työtä tulee jatkaa.

Kuvassa Satakunnan hyvinvointialueen Akuutti kotikeskuksen sairaanhoitaja Julia Virta ja ensihoitopalvelun ensihoitaja Mika Kujansuu työparina Combilanssi® yksikössä.

Hoitotyön uutiset 4/2023

Kulttuurireseptillä voimavaroja ja elämyksiä

Teksti ja kuvat: Outi Lähteenlahti, HYTE-koordinaattori, kulttuurihyvinvoinnin edistäminen, HYTE-yksikkö, Strategian ja järjestämisen vastuualue

Meillä Satakunnan hyvinvointialueella on nähty kulttuurin ja taiteen merkitys ja mahdollisuudet osana hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Hankkeissa on tehty hyvää työtä kulttuurihyvinvoinnin edistämiseksi. Meillä on haluttu kuitenkin kehittää kulttuurihyvinvointia suunnitelmallisesti ja pitkäjänteisesti, jolloin on nähty tilaus ja tarve vakituiselle kulttuurihyvinvoinnin koordinaattorille.

Olemme kehittäneet esimerkiksi kulttuuriresepti-toimintamallia kevästä 2022 lähtien. Ideana toimintamallissa on, että haavoittuvassa elämäntilanteessa oleva pääsee reseptillä vierailemaan kulttuurikohteessa ilmaiseksi tai alennettuun hintaan. Reseptiä jaetaan sote-palveluista ja järjestöistä. Tavoitteena on lisätä hyvinvointia, iloa ja virkistystä sekä mataloittaa kynnyksiä vierailuun kulttuurikohteessa toistekin. Tavoitteenamme on, että jatkossa kulttuuriresepti tai vastaava malli olisi jatkossa käytössä koko Satakunnan alueella.

Mitä on kulttuurihyvinvointi

Kulttuurihyvinvointi tarkoittaa ihmisen yksilöllistä tai yhteisöllistä jaettua kokemusta siitä, että kulttuuri, taiteet ja luova tekeminen lisäävät hyvinvointia tai ovat yhteydessä siihen. Taide ja kulttuuri ovat osa hyvää elämää sen jokaisessa vaiheessa. Kulttuurihyvinvoinnin tulisi olla saatavilla jokaiselle.

Osana ennaltaehkäisevää toimintaa kulttuurihyvinvointi voi vähentää raskaampien sote-palvelujen tarvetta ja tuoda kustannussäästöjä. Pitkällä aikavälillä kulttuurikokemuksen kautta syntyvä sosiaalinen osallisuus voi vaikuttaa jopa työkyvyn tai eliniän odotteeseen.

Kulttuurireseptiä ja muuta kulttuurihyvinvointitoimintaa kehitämme tällä hetkellä Kestävän kasvun Satakunta 2 –hankkeen (2023-2025) ja HYTE-koordinaattorin (kulttuurihyvinvointi) yhteistyönä.

Lisätietoja:

outi.lahteenlahti@sata.fi

paula.kaukiainen@sata.fi

maiya.kantola@sata.fi

Kulttuurireseptin toimintamallin kuvaus Innokylässä: <https://innokyla.fi/fi/toimintamalli/kulttuuriresepti>

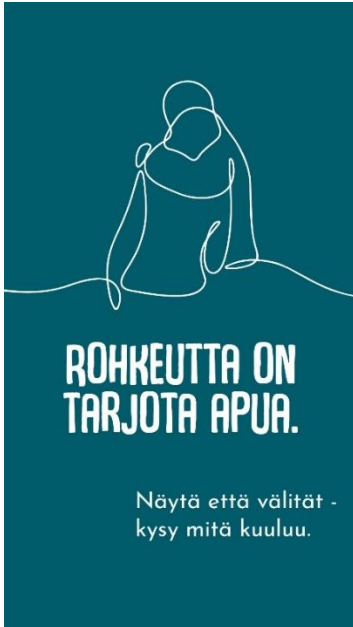

Satakunnan hyvinvointialueen kulttuurihyvinvoinnin tiimi. Vasemmalta HYTE-koordinaattori Outi Lähteenlahti, hankekoordinaattorit Paula Kaukiainen ja Maikki Kantola Kestävän kasvun Satakunta 2-hankkeesta.

Hoitotyön uutiset 4/2023

Itsemurhia voidaan ehkäistä monin tavoin

Teksti ja kuva: Milla Lappalainen, projektipäällikkö, Kestävän kasvun Satakunta 2 –hanke, 4.1.A.2 Nuorten ja nuorten aikuisten mielenterveyspalvelujen kehittäminen, 4.1.A.3 Aikuisten päihde- ja mielenterveyspalvelujen kehittäminen

Itsemurhien ehkäisy Satakunnassa –hankkeen käynnistyessä keväällä 2021 Satakunta oli yksi alueista, joissa itsemurhakuolleisuus oli suurta. Teimme lähes 2,5 vuotta tiiviisti töitä itsemurhien ehkäisemiseksi kansallisen mielenterveysstrategian ja itsemurhien ehkäisyohjelman toimenpide-ehdotusten mukaisesti. Kehittämistyön painopisteinä olivat osaamisen vahvistaminen, asenteisiin vaikuttaminen, palvelujen kehittäminen ja hoidon tehostaminen.

Isona toimenpidekokonaisuutena oli koulutusten järjestäminen, koska itsemurhien ennaltaehkäisemisessä ammattilaisten osaamisella on suuri merkitys. Koulutuksiimme osallistui yli 2 200 toimijaa. Aiheet vaihtelivat itsemurhariskissä olevien tunnistamisesta vaikuttaviin menetelmiin. Aloitimme myös heti hankkeen alussa aktiivisen työskentelyn kokemusasiantuntijoiden kanssa. Toteutimme yhdessä mm. KAT-toimintaa esittelevän videon sekä kokemusasiantuntijoiden ja ammattilaisten jaettu asiantuntijuus –tilaisuudet.

Mielenterveysongelmiin liittyvän stigman vähentämiseksi kokeilimme uudenlaisia vaikuttamisen keinoja. Some-vaikuttajien kanssa tehdyllä yhteistyöllä, Porin Ässien kanssa tehdyllä mielenterveysteemaisella videosarjalla ja hankkeen itse tuottamilla videoilla kertyi yli miljoona katsomiskertaa.

Kehitimme hankkeessa myös digitaalisia palveluja. Hankkeen toimenpiteenä aloittanut mielenterveyden chat on ollut merkittävä lisä hyvinvointialueen palveluihin. Hoidon tehostamiseksi kehitimme yhdessä ammattilaisten kanssa Dialektinen käyttäytymisterapia perus- ja erikoistason yhteistyönä –toimintamallin, joka juurtui nopeasti hyvinvointialueen pysyväksi toiminnaksi. Kansallisella tasolla kiitosta sai myös jo aiemmin psykiatrialla toiminnassa ollut akuuttihoitaja –toimintamalli, joka laajennettiin hankkeen tuella. Itsemurhien ehkäisy Satakunnassa –hanke päättyi kesäkuussa. Itsemurhien ehkäiseminen vaatii kuitenkin jatkossakin tehokasta toimintaa meiltä kaikilta, jotta suuntaus pysyy Satakunnassa myönteisenä. Lisää hankkeessa tekemästämme työstä on luettavissa loppuraportista [Satainnossa](#).